

Ammatillinen koulutus Suomessa – markkinatietoa yrityksille

Päivitetty 09/2023

Lukijalle – ammattillinen koulutus tutuksi

Vauhdilla uudistuva ammatillinen koulutus ja kehittyvät oppimisympäristöt sekä jatkuva oppiminen työelämässä, niin Suomessa kuin maailmalla, edellyttävät rohkeita innovaatioita.

Suomalaiset teknologiayritykset voivat auttaa ja uudistaa ammatillista koulutusta ja osaltaan ratkaista työelämän osaamistarpeita. Kasvuyrityksillä on annettavaa digitalisaation ja teknologiaratkaisujen, ammatillisen koulutuksen ja työ- ja elinkeinoelämän yhteistyön sekä koulutusviennin kehittämisessä.

Haluamme haastaa yritykset ja oppilaitokset avoimeen yhteistyöhön! Esimerkiksi tuotekehityksen ja testauksen kumppanuudet yritysten ja oppilaitosten välillä synnyttävät aitoihin tarpeisiin vastaavia ratkaisuja. Tarvitsemme tutustumista, aitoa

yhteistyötä, yhteisiä pohdintoja, yhteistä suuntaa sekä kykyä ja halua ymmärtää toistemme tarpeita ja tavoitteita.

Käsilläsi olevasta oppaasta löydät tietoa ammatillisesta koulutuksesta ja sen rakenteesta osana suomalaista koulutusjärjestelmää, alan terminologiasta sekä ammatillisessa koulutuksessa tunnistetuista haasteista. Löydät oppaasta myös linkkejä tuottamaamme markkinatietoon ja analyyseihin.

Yhteistyöllä voimme rakentaa ammatillisesta osaamisesta Suomelle merkittävän kilpailuedun.

Tervetuloa mukaan!

Reetta Paloheimo ja Sanja Mursu

Onko yritykselläsi ratkaisu, joka auttaa ja uudistaa ammatillista osaamista, oppimista ja oppimisympäristöjä?

Kuva: Miia Pulkkinen, Skills Finland

Sisältö

[Ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat nuoret ja aikuiset](#)

[Haasteita ratkaistaviksi](#)

[Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa](#)

[Ammatillisen koulutuksen tutkinnot](#)

[Ammattiin!](#)

[Tutkinto-tyypit aloittain](#)

[Opiskelija-määrät aloittain 2023](#)

[Työvoiman tarpeisiin vastataan alueittain ja kansallisesti](#)

[Ammatillista koulutusta tarjoaa 136 koulutuksen järjestäjää](#)

[Opiskelijavuodet suurimmilla koulutuksen järjestäjillä](#)

[Mihin matka jatkuu ammatillisen tutkinnon suorittamisen jälkeen?](#)

[Tutkinnon suorittaneet suhteessa aloittaneisiin](#)

[Ammatillisen koulutuksen rahoitus](#)

[Miten oppilaitokset hankkivat teknologiaa?](#)

[Opetuksen ja oppimisen visio ohjaa hankintaa – hankinnan prosessi](#)

[Ketkä työskentelevät ammatillisissa oppilaitoksissa?](#)

[Esiinny eduksesi – vinkit yritykselle](#)

[Lisälukemista: OI:n selvityksiä](#)

[Oppiva Invest – rahoitusta kasvuyrityksille](#)

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat nuoret ja aikuiset

- Ammatillinen koulutus on perusopetuksen jälkeistä toisen asteen koulutusta. Oppivelvollisuuden piirissä olevat nuoret valitsevat peruskoulun jälkeen pääosin joko ammatillisen tai lukiokoulutuksen. Lue lisää oppivelvollisuuden laajentamisesta Opetushallituksen sivuilta.

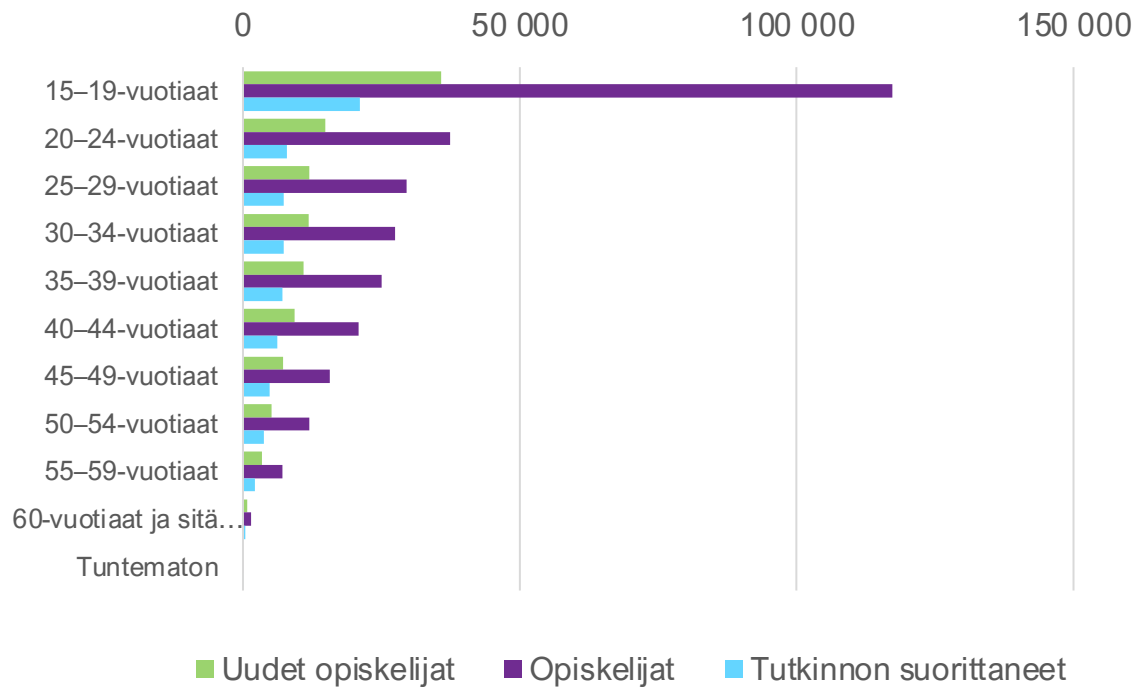
Oppivelvollisuuden laajentaminen

- Vain vajaa 40 % ammatillisen koulutuksen opiskelijoista on 15–19-vuotiaita nuoria.
- Ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat myös aikuiset, joilla on jo aiempaa osaamista muualta. Aikuiset täydentävät ammatillisessa koulutuksessa osaamistaan ja vahvistavat muuttuneessa työelämässä tai uudella alalla tarvittavia taitoja.

Aikuisia opiskelijoita on vuosittain yli 60 %. Työssä käyvät aikuiset opiskelijat arvostavat esimerkiksi ajasta ja paikasta riippumattomia oppimisympäristöjä.

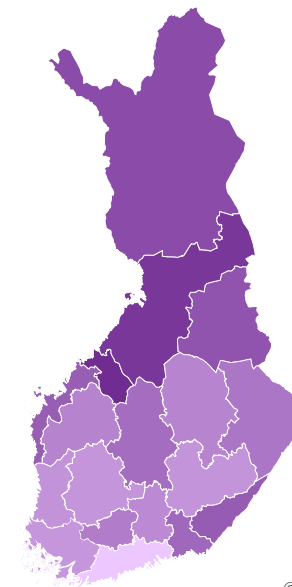
Ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat nuoret ja aikuiset

Opiskelijoiden ikäjakauma ammatillisessa koulutuksessa vuodelta 2021

15-19 vuotiaiden osuus alueen ammatillisen koulutuksen opiskelijoista, vuosi 2021

osuus 28 % 49 %

Palvelun tarjoaa Bing © Microsoft, OpenStreetMap

Haasteita ratkaistaviksi

Ammatillisessa koulutuksessa on tunnistettu joukko haasteita, joiden ratkaiseminen vaikuttaa laajasti sekä opiskelijoiden hyvinvointiin että koko yhteiskuntaan:

- Opiskelijoiden oppimisen yksilöllisten tarpeiden selvittäminen ja niihin vastaaminen
- Opiskelijoiden hyvinvointi, jaksaminen ja opiskelukyky
- Opiskelijoiden perustaidot kuten luku- ja kirjoitustaidot, matemaattiset taidot sekä digitaidot
- Opetushenkilöstön ajantasainen osaaminen digitalisaatiossa ja teknologiassa
- Koulutuksen vastaaminen työelämätarpeisiin – sekä määrällisesti että laadullisesti
- Väestökehityksen vaikutukset koulutusrakenteisiin alue- ja alakohtaisesti

Mahdollisia ratkaisuja

Johtamisen
tuki

Oppimisen
työkalut

Alustat ja
sisällöt

Virtuaaliset
oppimisympäristöt

Työllistymisen
edistäminen

Oppimisen ohjaus

Viestintä

Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa

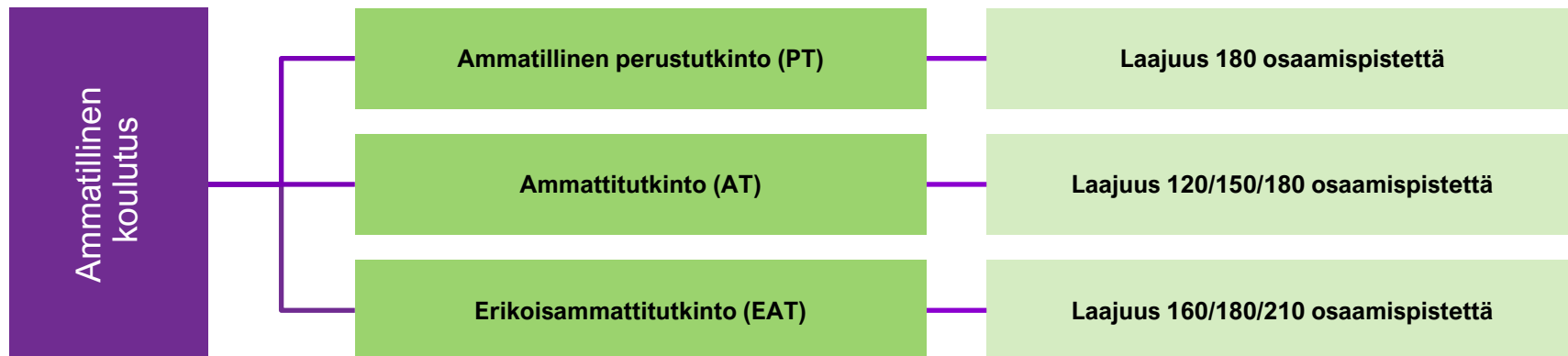
Ammatillisessa koulutuksessa opiskellaan tutkintoon johtavissa ja tutkintoon johtamattomissa koulutuksissa sekä työvoimakoulutuksissa. Tutkintoon johtamaton koulutus voi olla tutkinnon osia ja sitä pienempiä osia, muuta ammatillista osaamista täydentävää tai henkilöstökoulutusta.

Ammatillisia tutkintoja ovat perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Tutkintoja on yhteensä 160. Opintoja voidaan suorittaa kokonaan tai

osittain oppisopimuskoulutuksena. Perustutkinnon myötä opiskelija saa laajat ammatilliset perusvalmiudet alan tehtäviin.

Ammattitutkinnossa osoitetaan työelämän tarpeiden mukaan kohdennettua syvällistä ammattitaitoa.

Erikoisammattitutkinnossa osoitettu osaaminen on ammattitutkintoa syvällisempää ja monialaista ammatin hallintaa.

Ammatillisen koulutuksen tutkinnot

Jokaiselle tutkinnolle on määrätty omat tutkinnon perusteet, johon on kirjattu tutkintokohtaiset opinnot osaamisaloittain. Tutkintoon sisältyy yhteisiä, pakollisia ja valinnaisia osia. Yhteisille tutkinnon osille on määrätty osaamistavoitteet ja alakohtaisille ammattitaitovaatimukset.

Tutustu tutkintoihin Opetushallituksen sivuilla!

[Ammatilliset perustutkinnot](#)

[Ammattitutkinnot](#)

[Erikoisammattitutkinnot](#)

Tutkintojen sisällöt ovat saatavilla avoimin rajapinnoin ePerusteista

[ePerusteet](#)

Lähde: Opetushallituksen ja OKM:n verkkosivut, 2023

Kuva: Irma Lehtinen, Skills Finland

Ammattiin!

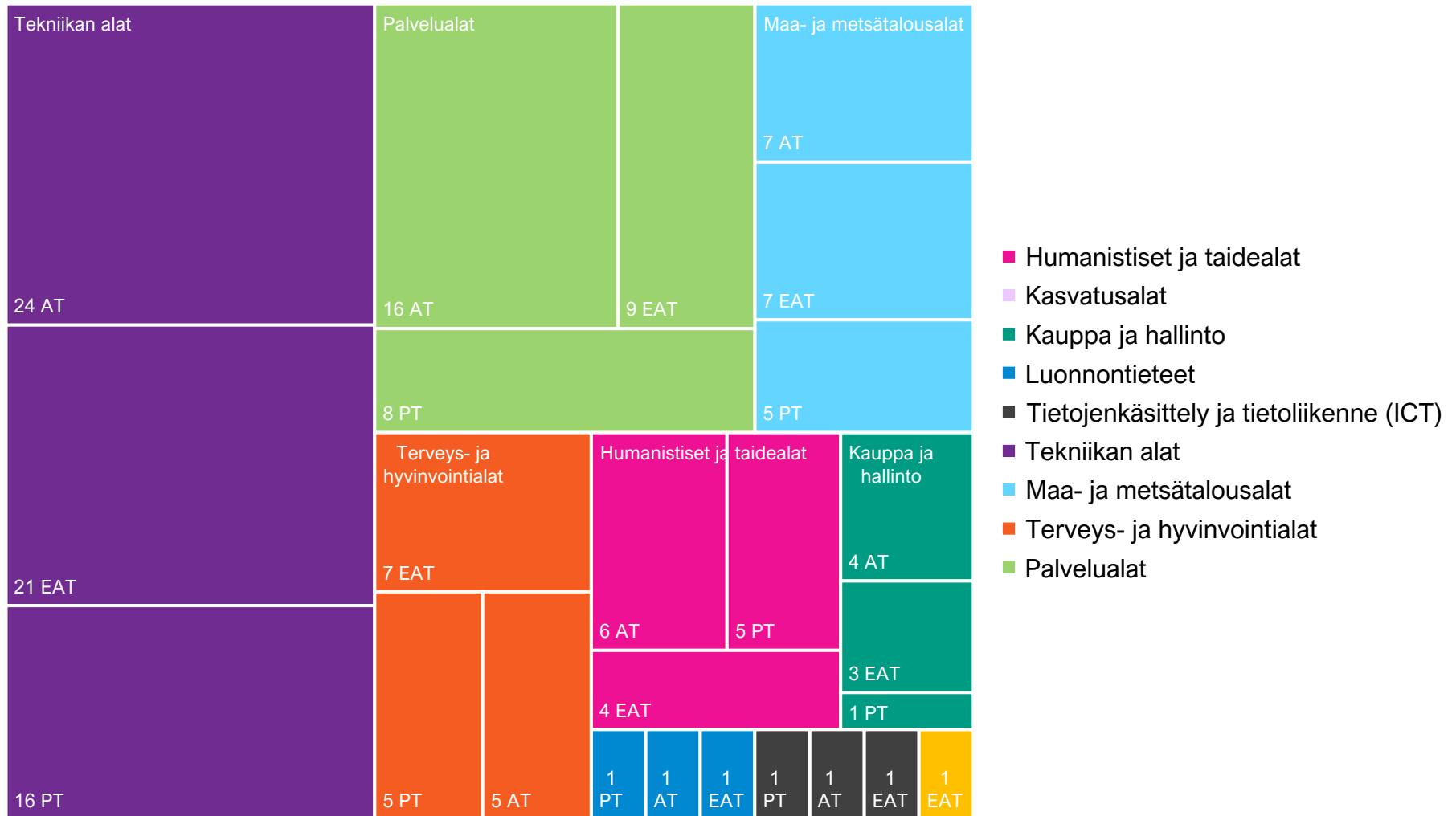
Tutkintonimikkeet kertovat ammasteista, johon tutkinnon suorittanut valmistuu.

[Lue lisää
tutkintonimikkeistä](#)

lähihoitaja
 tekstiilihuoltaja kuljettaja
 levyseppähitsaaja linja-auton
 kampaaja
 kiinteistöhoitaja sähköasentaja
 kivirakentaja automaatioasentaja varaosamyyjä
 ympäristöhoitaja tarjoilija kalastaja
 suutari veneenrakentaja
 tanssija puuseppä koneasentaja
 toimittalahuoltaja
 leipuri-kondiittori
 kylmäasentaja maalari kelloseppä
 ilmanvaihtoasentaja nuorisopienkonemekaanikko
 hammaslaborantti
 välinehuoltaja metsäkoneenkuljettaja
 kokki vastaanottovirkailijakosmetologi
 putkiasentaja rakennuspeltiseppä
 yhteisöohjaaja laborantti
 it-tukihenkilö merkonomi
 artesaani
 elektronimikroasentaja
 veneenrakentaja kalastaja
 turvallisuusvalvoja
 ompelija
 autokorimekaanikko
 modisti
 puutarhuri
 eläintenhoitaja
 kaivostyöntekijä
 talonrakentaja
 kodinhuoltaja
 musiikkiteknologi
 ajoneuvomyyjä
 parturi
 lentokoneasentaja

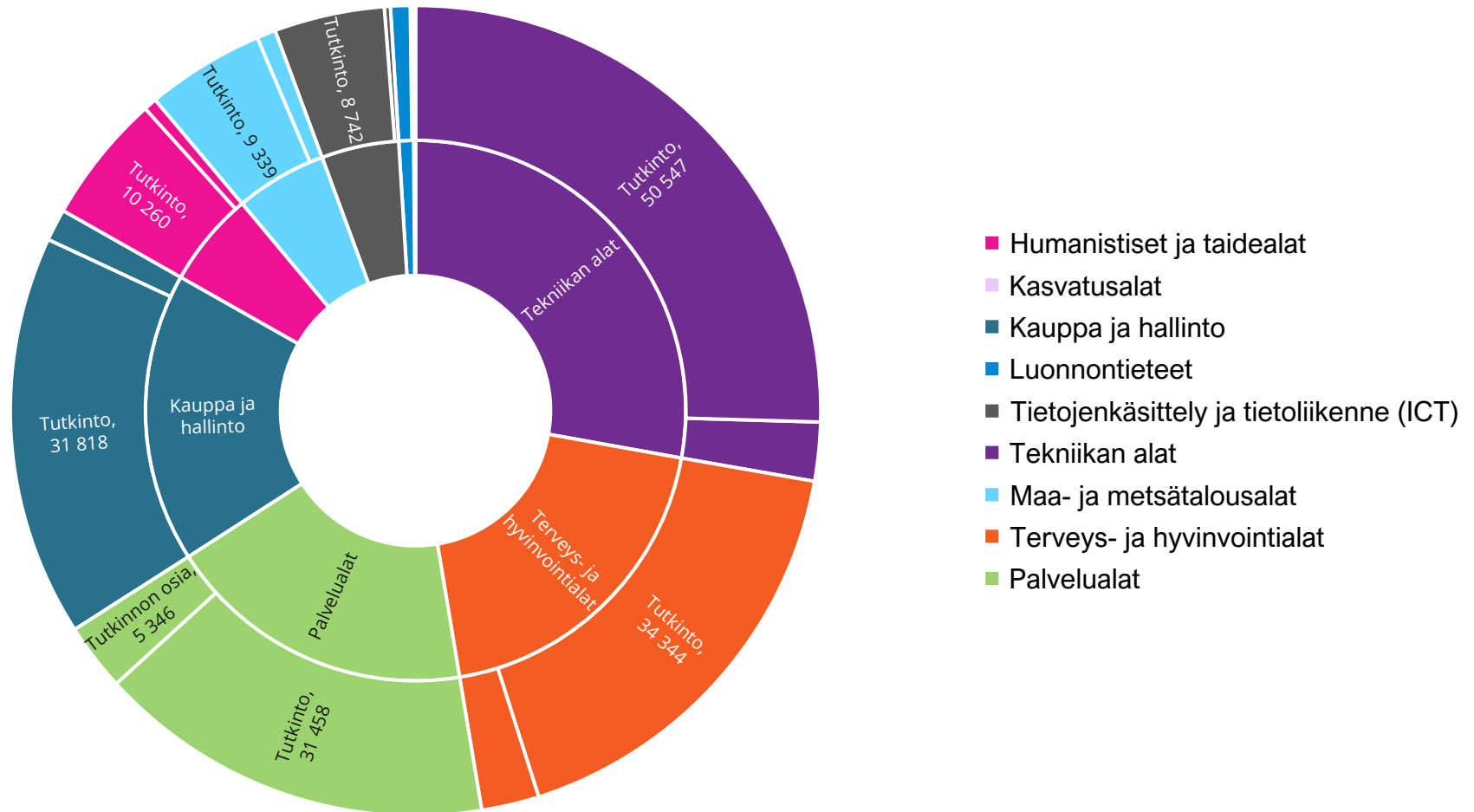
Tutkintotyypit aloittain

Alakohtaisten tutkintojen määrät tyypeittäin, PT = perustutkinto, AT = ammattitutkinto, EAT = erikoisammattitutkinto
(Tietolähde: Opetushallituksen verkkosivut, 2023)

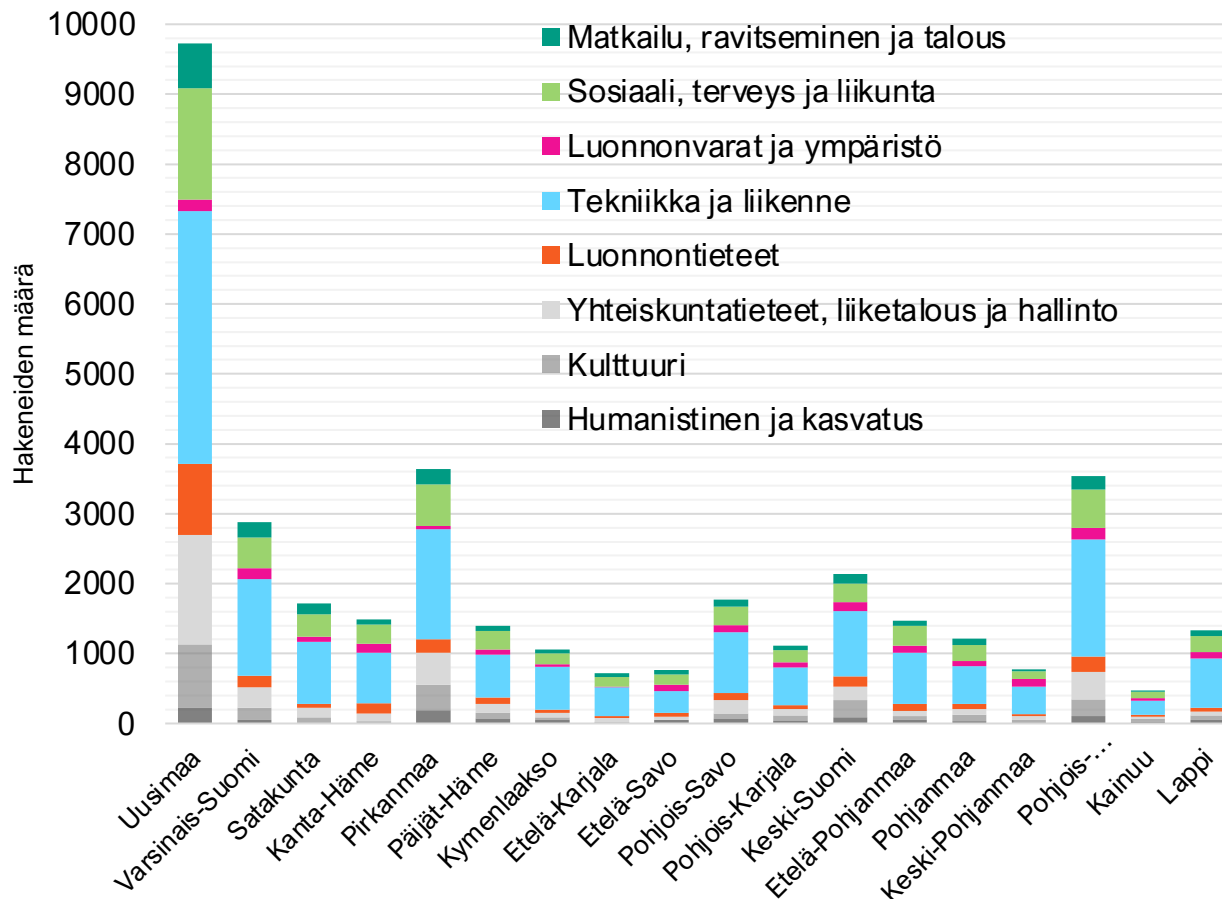
Opiskelija-määrät aloittain 2023

Tutkintoa suorittavat ja tutkinnon osia suorittavat opiskelijamäärät aloittain, 1/2023
(Datalähde: Vipunen, 2023)

Työvoiman tarpeisiin vastataan alueittain ja kansallisesti

Alakohtaiset ensisijaiset hakijat maakunnittain
- Yhteishaku syksy 2023, perusopetuksen päättäneet

Lähde: Vipunen 20.6.2023

Työmarkkinatori: Työvoiman saatavuus ja kohtaanto

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisema raportti yhdistää tietoa ammattiryhmien työllisyydestä, työttömyydestä, työvoimasta, avoimista työpaikoista ja palkoista. Raportista löydät tilannekuvaa alueittain ja koko Suomesta.

[Lue lisää](#)

Ammatillista koulutusta tarjoaa 136 koulutuksen järjestäjää

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämislupia on 136:lla koulutuksen järjestäjällä vuonna 2023.

Tutustu tilastopalvelu Vipuseen

Vipunen on opetushallinnon tilastopalvelu, josta löydät tietoa koulutuksen järjestäjistä ja toimipisteistä esimerkiksi opiskelijoiden määrän, iän ja äidinkielen sekä ammatillisen koulutuksen alojen mukaan.

[Ammatillisen koulutuksen järjestäjät](#)

[Koulutuksen järjestäjät kartalla](#)

20 suurinta koulutuksen järjestäjää 2023

(Vipunen, järjestämisluvat)

Helsingin kaupunki

Tampereen kaupunki

Koulutuskuntayhtymä OSAO

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Savon Koulutuskuntayhtymä

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä

Pohjois-Karjalan Koulutuskuntayhtymä

Turun kaupunki

Länsirannikon Koulutus Oy

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä

SASKY koulutuskuntayhtymä

Hyria koulutus Oy

Rovaniemen Koulutuskuntayhtymä

Vantaan kaupunki

Etelä-Karjalan Koulutuskuntayhtymä

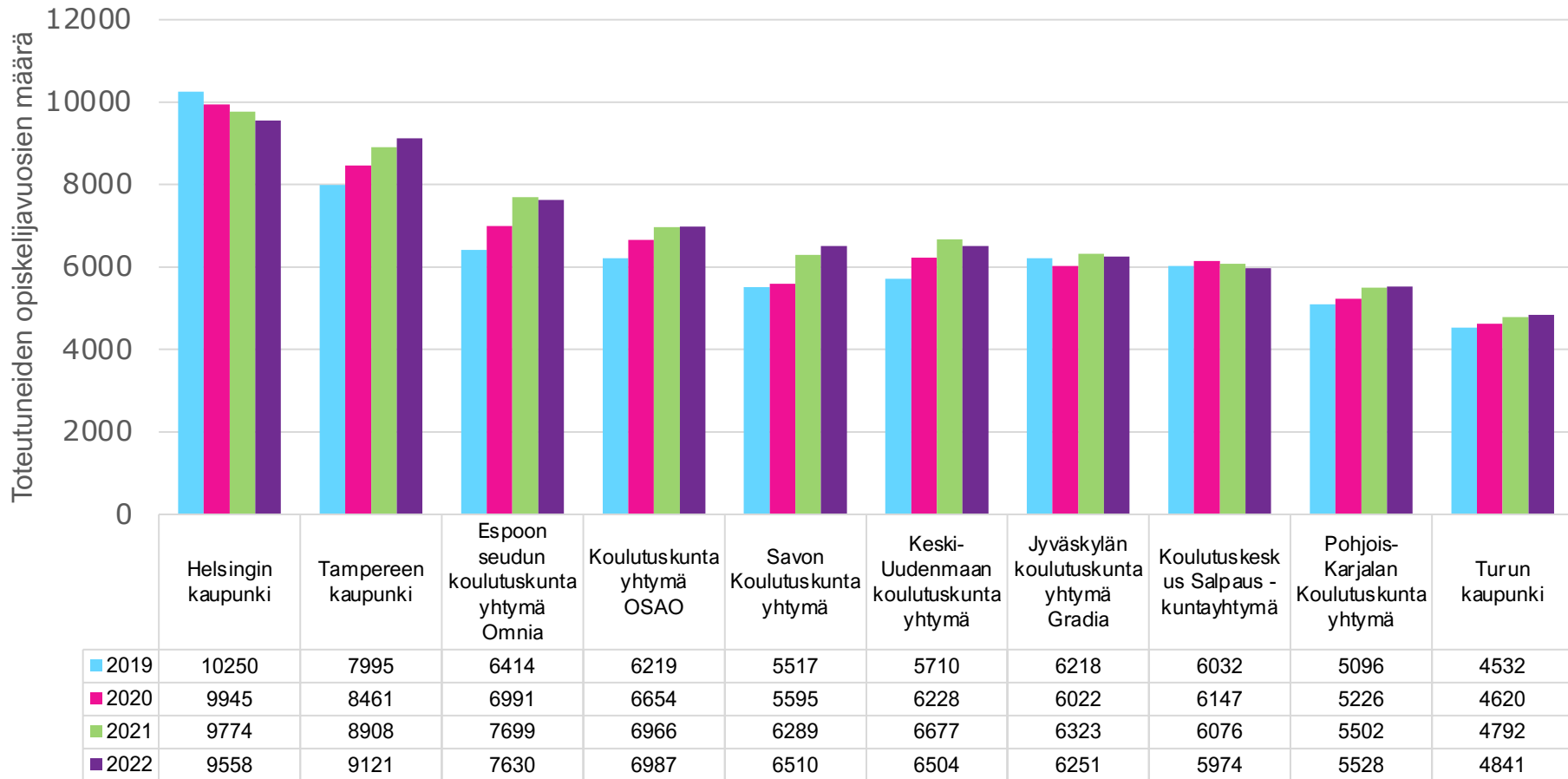
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä

Kajaanin kaupunki

Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä

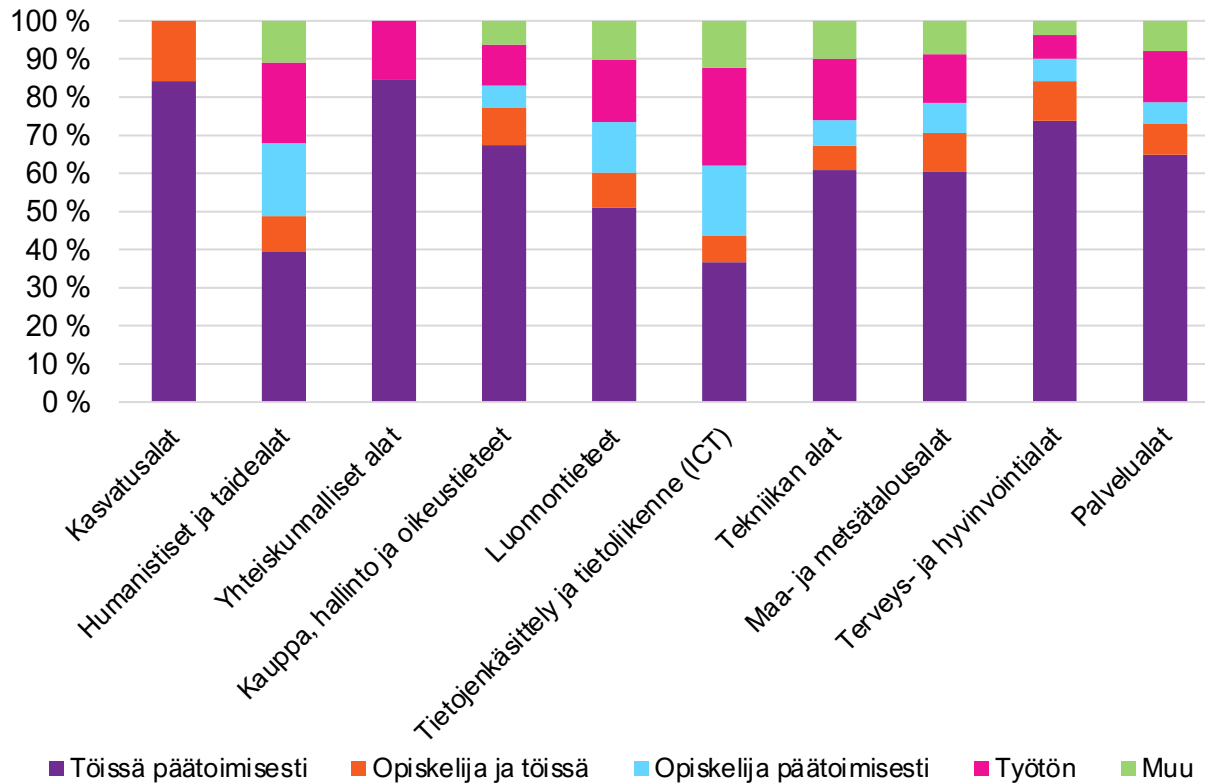
Opiskelijavuodet suurimmilla koulutuksen järjestäjillä

Opiskelijavuodet, 10 suurinta koulutuksen järjestäjää (järjestys vuodelta 2022)
(Vipunen, 20.6.2023)

Mihin matka jatkuu ammatillisen tutkinnon suorittamisen jälkeen?

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen aloittain – 1 v. valmistumisen jälkeen (vuoden 2021 tilanne)

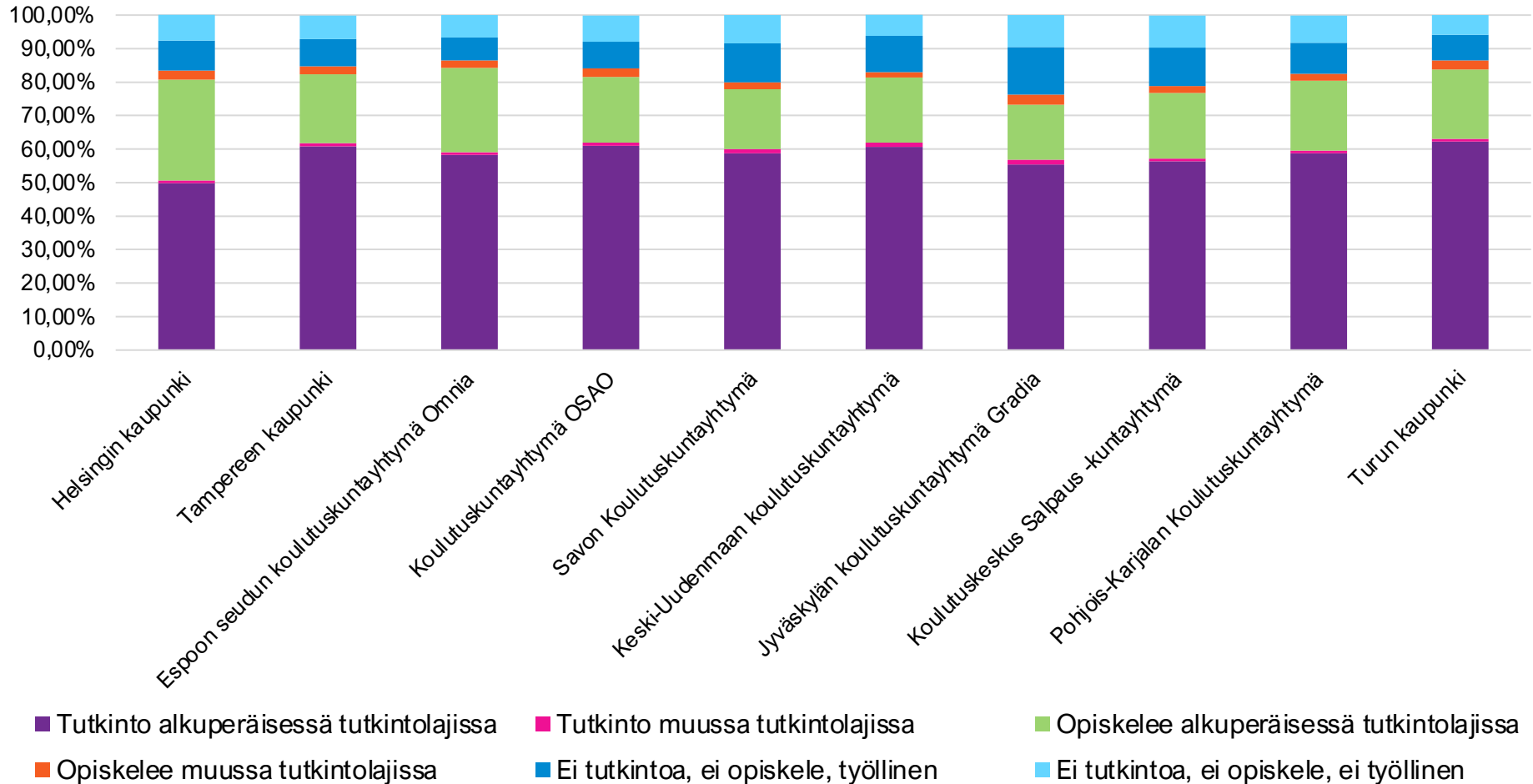
Tutustu ammattien työmarkkinanäkymiin!

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisema raportti yhdistää tietoa ammattiryhmien työllisyydestä, työttömyydestä, työvoimasta, avoimista työpaikoista ja palkoista. Raportista löydät tilannekuvaa alueittain ja koko Suomesta.

[Lue lisää](#)

Tutkinnon suorittaneet suhteessa aloittaneisiin

- 10 suurinta koulutuksen järjestäjää, aloitusvuosi 2017/2018, suoritus aika maks. 3 vuotta

Ammatillisen koulutuksen rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa ammatillista koulutusta osana opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmää. Rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjälle, joka päättää tarkemmin sen käytöstä koulutuksen järjestämiseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus jakautuu

- perusrahoitukseen (70 %),
- suoritusrahoitukseen (20 %),
- vaikuttavuusrahoitukseen (10 %) sekä lisäksi jaettavaan
- harkinnanvaraiseen strategiarahoitukseen, joka on enintään 4 % kokonaisrahoituksesta.

Lue lisää ammatillisen koulutuksen rahoituksesta opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta.

[Ammatillisen koulutuksen hallinto ja rahoitus](#)

Oppilaitosten kehityshankkeet kustannetaan strategiarahoituksella

Koulutuksen järjestäjä hakee rahoitusta hankkeisiin Opetushallitukselta tai suoraan opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Yritysten yhteistyö oppilaitosten kanssa voi muodostua jo ennen rahoitushakua tai sen jälkeen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus tukevat avustuksilla mm. koulutukseen, tieteeseen, kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön liittyvää toimintaa ja hankkeita.

Seuraa avustusten hakuja!

[Opetus- ja kulttuuri-
ministeriön avustukset](#)

[Valtionavustukset ja kansain-
välistymisrahoitukset \(OPH\)](#)

Miten oppilaitokset hankkivat teknologiaa?

Oppilaitokset tekevät oppimISRatkaisuhankinnat pääosin strategiarahoituksesta ja joissain tilanteissa perusrahoituksesta.

Hankintaprosessissa on usein mukana johtaja, IT-vastaava ja opetusteknologia- ja hankintavastaava. Alakohtaisista hankinnoista vastaa useimmiten kyseisen alan koulutuspäällikkö.

Koulutuksen järjestäjät:

Asiakasymmärrys on ratkaisevan tärkeää

Opetuksen ja oppimisen visio, opettajien rooli ja strategisen johdon tuki korostuvat opetusteknologioiden hankinnoissa ammatillisessa koulutuksessa. Ammatillisen koulutuksen kentän tuntemusta arvostetaan. Tutustu Oppiva Investin selvitykseen!

[Opetusteknologiaa hankkimassa – näkökulmia valintaan ja käyttöönottoon](#)

Julkiset hankinnat Hilmassa

Ilmoitukset kilpailutettavista julkisista hankinnoista löytyvät kilpailutuspalvelusta. Seuraa kilpailutuksia julkisista hankinnoista!

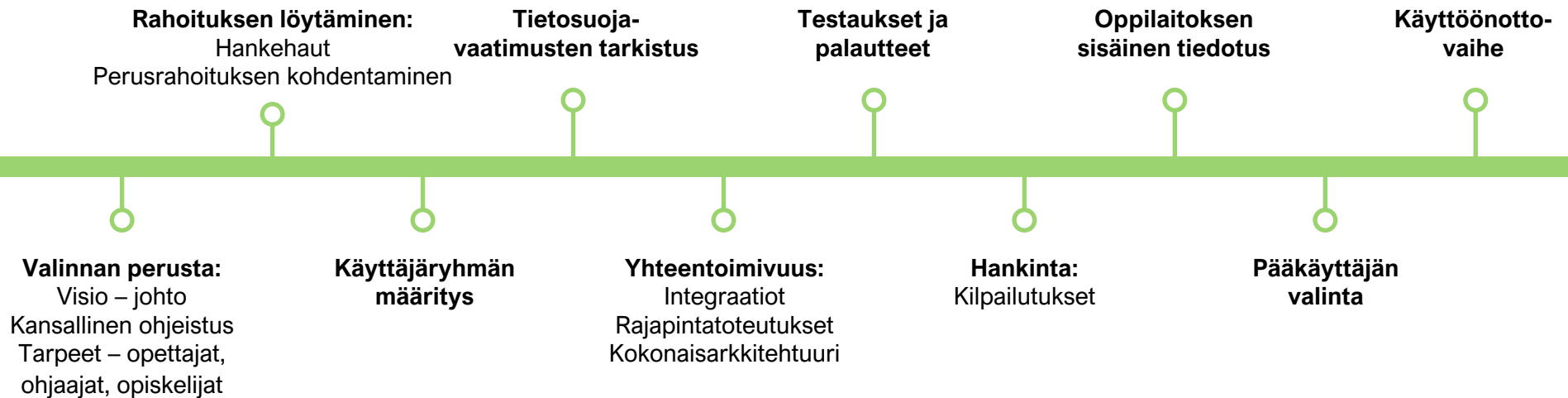
[Hankintailmoitukset.fi](#)

Tietoturvan merkitys korostuu

Lisääntynyt tietotekniikan käyttö oppilaitoksissa asettaa tietoturvalle uusia haasteita. Tutustu Opetushallituksen laajaan tietosujooppaaseen.

[Tietosujoapas](#)

Opetuksen ja oppimisen visio ohjaa hankintaa – hankinnan tyypillinen prosessi

Ketkä työskentelevät ammattillisissa oppilaitoksissa?

Ammatillisessa koulutuksessa opetushenkilöstö koostuu opettajista ja ohjaajista. Koulutuspäälliköt vastaavat usein koulutuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta.

Ammatillisen koulutuksen johto vastaa mm. paikallisesta strategiasta ja yhteistyöstä alueen elinkeinoelämän kanssa.

Opettajien ja muodollisesti kelpoisten lukumäärät

[Vipunen.fi](https://www.vipunen.fi)

Opettajat ja rehtorit Suomessa – ammattillinen koulutus (OPH, 2019)

[Tutustu
raporttiin](#)

Ammatillisen koulutuksen opettajia 13 000

Vuoden 2022 arvion mukaan ammatillisen koulutuksen opettajien määrä on n. 13 000 ja ohjaajien n. 2 500 (OAJ).

[OAJ:n uutinen](#)

Esiinny eduksesi – vinkit yritykselle

- Selvitä, mikä yhteinen oppimisympäristö oppilaitoksessa on käytössä – millaisia tarpeita integraatioille?
- Voivatko myös muilla ammatillisilla aloilla tai toisilla alueilla toimivat oppilaitokset hyödyntää ratkaisuasi?
- Vastaako ratkaisusi tietosuoja ja tietoturva ammatillisen koulutuksen vaatimuksia?
- Toteuta kertakirjautuminen ratkaisuusi oppilaitoksen tunnuksilla.
- Hyödynnä rajapintoja, jotta saat esimerkiksi valtakunnalliset osaamistavoitteet osaksi alakohtaista ratkaisuasi.
- Huomioi alueellinen työelämä: voisitteko tehdä yhteistyötä alueen yritysten kanssa?
- Huomioi hankintalakiin liittyvä kilpailutusraja, hankintakanavat sekä selkeä sopimus pohja.
- Tutustu ammatilliseen koulutukseen, tutkintoihin ja koulutuksen järjestäjien toimintaympäristöön ja opiskelijaprofiiliin.
- Huomioi käytettävyys: saavutettavuus, mobiilikäyttö, käytön jatkuvuus, helppokäyttöisyys.
- Seuraa ammatillisen koulutuksen valtakunnallista kehitystä ja kokonaisarkkitehtuuria.
- Panosta yhteiskehittämiseen ja ole valmis kumppanuuteen.
- Varmista riittävä tuki ratkaisun käyttöönotolle ja käytölle.

Lisälukemista: Oi:n selvityksiä

Opetusteknologiaa hankkimassa – näkökulmia valintaan ja käyttöönottoon

Mitkä tekijät vaikuttavat opetusteknologioiden valintaan ja käyttöönottoon ammatillisessa koulutuksessa? Miten oppimisen ja opetuksen visio määrittää valintoja? Miten onnistua tarjoamaan ratkaisua koulutuksen järjestäjälle?

[Raportti](#)

[Tiivistelmä](#)

Parhaat digiratkaisut perustaitojen oppimiseen auttavat oppijaa ja opettajaa

Suurin osa oppijoiden perustaitoja tukevista opettajista käyttää erilaisia teknologioita ja digitaalisia ratkaisuja opetuksen tukena. Ratkaisuja kaivataan erityisesti yksilöllistämiseen ja osaamistarpeiden selvittämiseen.

[Lue lisää](#)

Kaikki vailla kehittäjäkumppaneita – Oppiva Invest Oy:n vaikuttavuus- ja ekosysteemityö

Millainen rooli kasvuyrityksillä voi olla ammatillisen koulutuksen kehittämisessä? Raportti on tarkoitettu koulutuksen järjestäjien, koulutuksen sidosryhmien ja alan kasvuyritysten käyttöön yhteiskehittämisen pohjaksi ja keskusteluiden avaukseksi.

[Lue lisää](#)

Oppiva Invest – rahoitusta kasvuyrityksille

Onko yritykselläsi ratkaisu, joka auttaa ja uudistaa ammatillista osaamista, oppimista ja oppimisympäristöjä?

Oppiva Invest rahoittaa yrityksiä, jotka tarjoavat ratkaisuja ammatilliseen koulutukseen, kehittävät ammatillista osaamista, oppimista ja oppimisympäristöjä tai edistävät suomalaista koulutusvientiä.

[Rahoitusta, kumppanuutta ja verkostoja kasvuyritykselle](#)

Kaikissa kysymyksissä ota yhteyttä!

Reetta Paloheimo
kehittämispäällikkö,
markkina-analyytit
reetta@oppivainvest.fi

Sanja Mursu
yhteiskuntasuhdepäällikkö
sanja@oppivainvest.fi

